

frekvens

ALDRI FORNØYD: Cristiano Ronaldo er en av verdens beste spillere. Ifølge en kommentator er han blitt det fordi han aldri er fornøyd. Det er kritisk sans.

FOTO: BARTOSZ JANKOWSKI/SCANPIX

Hva tenker vi på uten kritisk sans?

Magisk, episk og legendarisk. «Dette må du få med deg», «det beste vi har sett» og «jeg har ikke ord» (nei, vel). Dette er utsagn vi finner på Facebook etter en hvilken som helst kulturopplevelse.

Nesten-slagord som kan være helt ålreit for en PR-medarbeider å slenge rundt seg med, for å selge en produksjon eller et produkt. Markedsavdelingen vet uansett at publikums kritiske sans slår inn momentant, men de håper selvsagt på det beste.

Problemet rundt dette grenseløse skrytet av alt mellom himmel og jord, men la oss her si kulturfeltet, er når det bare blir det.

Det eneste gangbare er ros og nikk.

En ting er at det er beint fram idiotisk, vi gjør oss dumme, men det er også sørgelig at rommet for å bruke sin kritiske, intelligente sans forsvinner. En skarp betraktning drukner i en oversvømmelse av positive setninger som har én opp-

gave: Bevare en slags overflatisk kosevirkelighet fordi alternativet er for krevende og farlig.

Det kan fungere ypperlig på 17. mai, men det gjør seg særs dårlig til kunst og meningsutveksling.

DET ER VM i fotball. De aller fleste får litt med seg. Noen bryr seg ikke om fotball, eller synes det er meningsløst og tåpelig å bry seg med kampene. De om det.

Filosof Simon Critchley er ute med boken «Det vi tenker på når vi tenker på fotball» (oversatt av kulturskribent Audun Vinger), der han prøver å forstå hele fotballen og etablere en fotballens estetikk. I et interessant kapittel tar Critchley for seg fotballens evne til å være kritisk.

Critchley er musikk-, teater- og fotballfan. Han mener det moderne kulturlivet ikke har den samme intelligente massen som fotball har.

Han argumenterer for fotballens kritiske masse og dens betydning. Og at det faller dem inn naturlig som en konsekvens av at fotball faktisk har en voldsom betydning for deres liv.

Det vi bryr oss om og er viktig, skal vi bry oss så mye om at vi skal synes det er viktig å surmule over.

Og fotballfolk kan være lidenskapelig opptatt av det de bryr seg om. En klubb eller et landslag. Fotballfans sitter på enormt mye kunnskap om seg selv og om hverandre.

Om historie, spilleregler, spillere og trenere. Fotballfans kan ufattelig mye og har stålkontroll i egne rekker. Ifølge Critchley fører kunnskap med seg evnen til å kritisere.

Og alle fotballsupportere er kritiske. Selv barn i 10-årsalderen kan ase seg opp. Det gjør de nok ikke på barneteateret, og det er selvsagt heller ikke meningen.

Poenget er at det handler om viktighet og verdi. I alles liv. Hva vi fyller livene våre med og hvordan vi tenker på det.

KUNST OG kultur er steinviktig og påvirker oss på mange måter. Men jeg er redd vi står igjen med å bare dulle og dalle rundt det vi ser, hører og ser på.

Selv om det fortsatt lages mye bra kulturjournalistikk i nisjemarkedet - og anmeldelser og analyser hjalp oss langt på vei - er det blitt mindre av det. Det må oppsøkes.

Slik er markedet. Folks betalingsvilje for kulturstoff er null og niks og nyhetsjournalistikk på kulturfeltet er det som gjelder.

Men la oss slippe mer av «det beste jeg har sett». Har vi ikke ord, så lar vi det heller være.

ROAR ESKILD JACOBSEN
Kulturleder